

BESLUT

2017-05-02

Dnr: 16/03118

SAKEN

Rapport, SVT1, 2016-11-09, kl. 19.30, inslag om att Donald Trump valts till president i USA; fråga om saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kravet på saklighet.

INSLAGET

Inslaget handlade om att Donald Trump valts till president i USA och hur detta för många kom som en överraskning. Ett samtal i direktsändning mellan programledaren och en utrikeskommentator fördes. Bland annat sades följande.

(Programledare) – Ja opinionsmätningarna visade ju på seger för Clinton och nu vann Trump, vad var det som mätningarna missade? (Utrikeskommentator) – Alltså opinionsmätningens institutens tid är ju förbi, deras svarsfrekvens har ju gått ner från åttio till tio procent, så de missade ju helt att det var vita amerikaner, både män och kvinnor, främst lågutbildade som röstade fram Trump på det här sättet. De har sett sitt inflytande minska och många är också upprörda över hur spanskan håller på och bli ett språk lika stort som engelskan och de håller på att bli en minoritet bland andra minoriteter så att Trump kan man säga har byggt en sorts identitetspolitik kring vita på ett väldigt skickligt sätt.

Därefter fortsatte samtalet att bland annat handla om Donald Trumps förändrade tonläge i sitt segertal.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att uppgifterna om demografin i USA var osanna och överdrivna. Enligt anmälaren står vita amerikaner för 72,4 procent av befolkningen, följt av den näst största gruppen, svarta amerikaner på 12,6 procent av befolkningen. Engelskan är fortsatt det största språket på 80 procent

följt av spanska på 12,4 procent. Anmälaren anser att de lögner som förekom i inslaget kommer att uppfattas som en sanning av många svenskar vilket ger immigrationsmotståndare vatten på sin kvarn.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att inslaget överensstämmer med kravet på saklighet och anför i huvudsak följande.

NN är utrikeskommentator på SVT och en erfaren utrikeskorrespondent. Hon har varit korrespondent i USA och bevakade den amerikanska valrörelsen. För en utrikesreporter/kommentator är en viktig uppgift att på plats betrakta och beskriva, undersöka och analysera samt med sin specialistkunskap skapa sammanhang för en svensk publik.

Den kommentar anmälaren kritiserar handlar inte om hur det är i dag utan gällde den stora debatt som pågår i USA om demografiska trender och dess betydelse för valresultatet. SVT:s kommentator har också vid tidigare tillfällen kommenterat detta och satt denna utveckling i sitt sammanhang.

Det är, enligt de demografiska trenderna, tydligt att vita icke-”hispanics” kommer vara i minoritet om några årtionden (47 procent år 2050 enligt Pew Research Center). Vad gäller spanskan så är ökningen mycket stor. Där går det inte att lika tydligt belägga att de som är oroliga har rätt men SVT vill poängtera att kommentatorn belyste vad själva oron bestod av.

År 2010 talade 59,5 miljoner amerikaner ett annat språk än engelska hemma, att jämföra med 23,1 miljoner 1980. Det är en ökning med 158 procent samtidigt som befolkningen ökade med 38 procent. Antalet spankstalande ökade under perioden med 25,9 miljoner, en ökning med 233 procent.

SVT vill poängtera att kommentatorns formulering i båda fallen var ”håller på att bli” det vill säga att det framgick tydligt att det inte var en beskrivning av nuläget utan en trend som pågår.

Meningen som anmälaren kritiserar måste också ses i sitt sammanhang; en redovisning där kommentatorn försökte förklara hur Donald Trump vann valet med hjälp av så kallad identitetspolitik, hur Donald Trump hade lyckats skapa en stämning där vita börjar känna sig som en minoritet fast de inte är det ännu, och där de därför var mottagliga för politiska budskap som handlade om hur deras ställning är hotad. Det har varit en viktig del i Donald Trumps politiska retorik och var ett viktigt skäl till att människor röstade på Donald Trump.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden anser att utrikeskommentatorns uttalande om hur spanskan håller på att bli ett språk lika stort som engelskan och att den vita befolkningen håller på att bli en minoritet kunde ge en missvisande bild av det språkliga och demografiska läget i USA i dag och i närtid. Nämnden anser dock att uttalandet främst får anses avsett att spegla en oro bland Donald Trumps väljare och att inslaget därför inte strider mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Jan Holmberg, Berivan Yildiz och Staffan Dopping efter föredragning av Cecilia Smitt Meyer.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Cecilia Smitt Meyer

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.